

◎ KONZULI JELENTÉSEK ◎

A Magyar Statisztikai Szemlében az egyes államokról megjelent utolsó konzuli jelentések:

Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.
Amerikai Egy. Áll.	1926	703	Cseh-Szlovákia...	1928	433	Görögország...	1926	982	Románia...	1928	626
Ausztria...	1927	809	Esztország...	1928	227	Kanada...	1926	110	Spanyolország...	1928	793
Bajorország...	1928	532	Finnország...	1926	759	Mexikó...	1928	787	Svájc...	1928	622
Brazília...	1927	708	Franciaország...	1926	709	Németbirodalom...	1928	321	Sz. H. Sz. állam...	1928	524
Bulgária...	1927	698				Olaszország...	1927	77	Törökország...	1928	798

Olaszország.

Italie.

A milánói m. kir. főkonzulátus gazdasági jelentése az 1927. évről.

Az 1927. évben Olaszország gazdasági életének két legfontosabb eseménye az aranyvalutára való áttérés és a munka állami megszervezése volt.

A fascista kormány a háború utáni évek gazdasági kábultságából biztos kézzel vezeti kifelé az országot. Az ipari termelés fokozása, a gabona-többtermelési akció, a valuta jelentős megjavítása és aranybázison való stabilizálása, valamint a munkáviszonyok állami szabályozása a legkiemelkedőbb fejezetei a gazdasági újjászületésnek. Természetes, hogy a kitűzött cél érdekében még áldozatoktól sem lehet visszariadni. Így az előző évek alatt rohamosan fejlődött ipar az 1926 őszén megindult rendkívül gyors tempójú valutajavulással szemben először egészen tehetetlen maradt; gyártmányai máról holnapra kiszorultak a külföldi piacról, nem találta meg kalkulációját és termelési költségei csökkentésével próbálta fennmaradását biztosítani. A gazdasági életre nehéz próbát mért a kedvezőtlen időjárás is: az előző évek hatalmas ugrása után 1927-ben kb. 12%-kal csökkent a gabonatermés. A külföldi pénzpiac is csak tartózkodva bocsátkozott tárgyalásba az olasz gazdasági faktorokkal, mert általánosan érezhető volt, hogy a fascista-kormány gazdasági erőpróbájának legkritikusabb hónapjai folynak.

Ekkor jelent meg 1927 decemberében az a rendelet, amely a lírának arany-alapon való stabilizálásával új fejezetet nyitott Olaszország történetében. Hatása nyomban érezhető: az ipar helyzete javulni kezd, a termelés fokozódik, mert az aranyvaluta szilárd bázist nyújt hosszabb lejáratú kalkulációkra is. Kezd kibontakozni jelentőségében a munkástörvény, amely hathatós védelemben részesíti a munkást. Feléled a külföld bizalma, amely immár biztos befektetésnek találja nélkülözhető tőkéi részére Olaszországot.

Mindezt összevetve, az 1927. év az átmeneti gazdasági rázkódások után oly aktívumot eredményez,

amely hosszú időn keresztül biztosíthatja Olaszország gazdasági fejlődését

Östermelés.

A mezőgazdaság 1927. évi termelési statisztikája az alábbiakban foglalható össze:

A gabonával bevetett terület az egész ország területének 24·5%-át, a megművelhető területnek pedig 26·7%-át teszi ki.

Termény neve	Bebetett terület millió hektárban		Termés millió méterházában	
	1926	1927	1926	1927
Búza	4·92	4·99	60·1	53·3
Rozs	0·12	0·12	1·7	1·5
Árpa	0·24	0·24	2·4	2·1
Zab	0·50	0·49	5·9	4·5
Kukorica	1·52	1·60	30·0	22·5
Burgonya	0·35	0·35	23·1	19·5
Rizs	0·15	0·14	6·8	7·0

Amint ebből a táblázatból kitűnik, az 1927. évi mezőgazdasági termelés eredményei a mostoha időjárási viszonyok következtében elmaradnak az 1926. év mögött, bár a bevetett terület nagysága az előző évhez képest némi emelkedést mutat.

Az 1927. évi rossz termés ellenére is kitűnik a fascista-kormány gabona-többtermelési akciójának fényes sikere, ha a háború előtti hektáronkénti termésátlaggal összehasonlítjuk az 1927. év eredményét:

	Gabona általában	Búza és rozs
1909—1913	12·1 q	10·5 q
1927	10·5 „	10·7 „

A fascista-kormány ugyanis a termelés fokozását, főleg a hektáronkénti hozadék növelésével, tehát belterjes gazdálkodással, a földek kiadós trágyázásával, megfelelő búzafajták kiválogatásá-

val, a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztésével, az agrárhitel kérdésének rendezésével, gazdasági gépek alkalmazásával és díjak kitűzésével kívánja elérni, belátván, hogy a megművelhető terület növelésének lehetősége minimális és más termelési ágak rovására menne.

Az ország gabonaszükséglete (körülbelül 80 millió q) és a termés (53 millió q) közötti különbséget *behozatal* által kell pótolni. A legfontosabb importőr-államok 1927-ben is az Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Argentina és Ausztrália voltak. Szomorú jelenség, hogy a magyar búza még mindig csak szórványosan tűnik fel az olasz piacon.

A gabona árát az 1925-ben visszaállított gabonavám lényegesen felemelte. 1927 január havában 181 papírlira (40·70 aranylira) volt egy q búza átlagára. Ez az ár — főleg a valuta alakulása következtében — 117 lírara (33·00 aranylira) süllyedt, december végén pedig 132·75 lírán (37·44 aranylira) állott.

A mezőgazdasági termelés produktumai közül egyedül a *rizs* tud jelentős exportot felmutatni; a nemzeti termelésnek mintegy $\frac{2}{5}$ -e kivitelre került. A 1927. évi export mennyisége megközelíti a 2 millió q-t, az előző évi 1·8 millióval szemben.

Bortermelés. A szőlőművelés Olaszországban 4,283.000 hektár területen folyik. A filoxera pusztítása következtében a szőlőkertek kiterjedése, — különösen Délolaszországban — állandóan csökken. Az 1927. évi bortermés 38 millió hektoliterre becsülhető, tehát mintegy 1 millió hektoliterrel haladta meg az 1926. évi termést. A fejenkinti borfogyasztás átlagban kb. évi 100 liter

A borárak az év elején (közönséges, mindennapi fogyasztásra alkalmas bornál) körülbelül 200 lírát tettek ki hektoliterenkint, az év közepe- és vége felé azonban, — követve a valuta javulását — 175—180 lírara estek.

A borkivitel az olasz gazdasági életben aránylag kis szerepet játszik és évek óta állandóan csökkenően van.

Az *olajbogyók* termelése 1,150.000 hektár területen folyik, tehát az egész megművelhető terület 3·9%-án. Az 1927. évi termés valamivel jobb volt az előző évinél, mintegy 11 millió q-t tett ki, amely mennyiség csaknem kizárólag olivaoaj készítésére lett felhasználva. Az 1927. évi olajtermelés értéke 1.000—1.100 millió lírara becsülhető.

Az olivaoaj egy része a belföldön kerül fogyasztásra, jelentős hányada pedig exportálatik. Az étolaj kivétel körülbelül olyan keretek között mozgott, mint az előző évben, hatalmas lendületet vett azonban az ipari célokra szolgáló olaj kivitele. Ezt az utóbbi körülményt akkor tudjuk kellőképpen értékelni, ha tekintetbe vesszük a spanyol, görög és északafrikai (francia) olajtermelés kedvező eredményeit, míg Olaszországban a mostoha időjárás ebben a termelési ágban is éreztette hatását.

Az olaj ára az 1925. és 1926. évi rendkívül magas nívó (hektóliterenkint 985 líra) után 1927-ben lassan esni kezdett, november végén 770 lírán állott.

A *gyümölcsstermelés* a kedvező természeti feltételek következtében jelentős helyet foglal el az ország gazdasági életében. Csaknem valamennyi gyümölcsfa megtalálja a megfelelő klímát: a hűvösebb és nedvesebb északi részek az almának és szilvának, a délvidék a narancsnak nyújt otthont. Az országban mintegy 20 millió gyümölcsfa nő.

A *narancstermelésnek* és *-kivitelnek* nagyszerű organizációja folytán lehetséges, hogy Olaszország, megelőzve Spanyolországot és Kaliforniát, az egész világ legelső narancsexportőre legyen. Az 1927. évi termést 7·3 millió q-ra becsülik. A *gesztenye* termése 5·9 millió q-t tett ki.

A többi gyümölcsfák (alma, körte, kajszín- és őszibarack, szilva, mandula, dió, mogyoró, füge és csemegezőlő) termése az 1927. évben 8·5 millió q-ra süllyedt. Ennek okát a kedvezőtlen időjárási viszonyokban, a nem eléggé gondos művelésben és a különféle gyümölcsférgék ellen való nem eléggé tökéletes védekezésben kell keresni.

A *kertivetemények* terméseredményei: paradicsom 4·9 millió q, dinnye 2·3 millió q, zöldség 1·2 millió q, mindhárom elmarad az előző évi termés mögött.

A *selyem* Olaszországban a textilanyagok között az első helyet foglalja el. Nemcsak a nyerselyem termelés, hanem a selyemgyártmányok kivitelének szempontjából is jelentős faktor az olasz gazdasági életben.

Az 1927. évi selyemgubó termést 52 millió kg-ra becsülik. A kedvezőtlen időjárási viszonyok és a különféle selyemhernyóbetegségek ellenére a selyemprodukciónak a múlt évihez képest emelkedett, mennyisége 100 gr selyemhernyó petére 170—180 kg körül mozgott. Az össztermelés értéke azonban 700 millió lírát (= 200 millió aranylira) tett ki, az 1926. évi 1.100 millióval (= 220 millió aranylirával) szemben. A selyemtermelés súlypontja a Pó-síkságra esik.

Az 1926—1927. idény selyemfonaltermelése 5 millió kg-ra becsülhető, amelynek mindössze egytized része származik külföldi eredetű selyemgubóból. A selyemfonodák termelése 2·5 millió kg-ot tett ki a háború előtti 4 milliónyi termeléssel szemben.

A selyemgyártás nyersanyagának bevitele és kivitele tekintetében Olaszország már rég nem foglalja el azt a helyet, amelyet a háború előtt magának vallhatott. Egykor a közvetítő szerepét játszotta több külföldi, főleg előázsiai selyemtermelő ország és néhány selyemszövetgyártó állam között. Az 1926—27 kampányban az olasz piacra került 6·1 millió kg selyemből kikészítés után exportáltatott 5·2 millió kg, 0·9 millió kg pedig a belföldi ipar által dolgoztatott fel. A kivitel javarésze Francia-

országba, Svájcba, az Amerikai Egyesült Államokba és Németországba irányult. A tengerentúli országokban mind veszélyesebb konkurrense Olaszországnak a japán selyemtermelés.

Selyemszövő-ipar. A selyemgyárak — amelyek a selyemtermelésnek megfelelően túlnyomólag Lombardiában fekszenek — az elmúlt évben 22.000 mechanikus és 5.000 kézi szövőszéket és mintegy 35—40.000 munkást foglalkoztattak. A selyemszövettermelés értéke 400—500 millió aranylira között mozgott.

A líra rohamos javulása érzékenyen sújtotta az olasz selyemszövetkivitelt. Nem annyira a kivitt mennyiségnél tűnik ez szembe, hanem inkább annál a körülménynél, hogy a gyárosok sokszor igen alacsony árakon voltak kénytelenek túladni nagy selyemszövetkészleteiken.

A Nagy-Britanniába irányuló selyemkivitel, — az 1925-ben visszaállított angol selyemvám következtében — állandóan csökken, a német rendelések emelkedése sem tudja ezt a veszteséget ellensúlyozni. Ezenkívül Franciaország, Svájc, az Amerikai Egyesült Államok, India és Argentina az olasz selyemszövet legjelentősebb vásárlói. Nem tiszta selyemszövetek túlnyomó többségben Brit-Indiába, Holland-Indiába és Egyiptomba exportáltak.

Az olasz selyemipar helyzetét és jövőjét vizsgálva, megállapítható, hogy az olasz selyem felé irányuló kereslet — most, mikor az olasz árak is elérték az aranyparitást — főleg a francia ipar helyzetétől függ. Japán konkurrenciája folytán az amerikai piac is mindinkább elvész az olasz selyemkivitel számára. A belföldi fogyasztás pedig már alig fejlődésképes.

Mindézek következtében a kormány energikus akciójára, a termelési költségek jelentős redukciójára és a gyártmányok minőségének megjavítására volna szükség, hogy az olasz selyemipar ne legyen kénytelen korlátozni termelését az 1928. évben.

A *műselyemgyártás* terén Olaszország nemzetközi viszonylatban az Amerikai Egyesült Államok után a második, mint exportőr pedig az első helyet foglalja el.

Az 1927. évi olasz műselyemtermelés az 1926. évhez képest jelentős emelkedést mutat. 1926-ban termeltek 18 millió kg-ot, 1927-ben 23 millió kg-ot. Ebből a 23 millió kg-ból 14 millió kg kivitelre került. A kivitel javarésze Németországba, az Amerikai Egyesült Államokba, Indiába, Kínába, kisebb mértékben pedig Ausztriába és Svájcba irányult. Jelentős volt a műselyemhulladékok kivitele is.

Az olasz *kendertermelés* és *kenderipar* 1927-ben még nem heverte ki az előző évek súlyos válságának következményeit. Az 1925. évi magas kenderárak ugyanis fokozott produkcióra serkentették az olasz termelőket. Mivel sem a belföld, sem a külföld nem tudta felvenni a túlkínálatot, a ken-

derárak több mint 50%-os áresést szenvedtek. Ebből a körülményből magyarázható, hogy a kendertermelés az 1927. évben lényegesen csökkent. A bevetett terület 84 ezer hektárt tett ki, szemben az előző évi 105 ezer hektárral, a termésmennyisége pedig 1·2 millió q-ról 0·8 millió q-ra esett. Ennek dacára a kenderárak tovább sülyedtek. A kenderés kendergyártmányok kivitele azonban némileg emelkedő tendenciát mutat; Németország, Franciaország és Nagy-Britannia a legfontosabb vásárlók.

A *lentermelés* lényegesen szerényebb keretek között mozog, 1927-ben mintegy 21.000 q-t tett ki. A lenipar az 1927. válságos gazdasági évet aránylag jól állotta ki, tekintve, hogy a lenszövetek iránti kereslet nem mutatott nagy ingadozásokat.

A *gyapotipar* évenként mintegy 2 millió q nyersgyapotot dolgoz fel, amely csaknem kizárólag külföldi (Amerikai Egyesült Államok, India, Egyiptom) eredetű. Az olasz gyapottermelés (Szicília, Délolaszország, Eritrea és Szomália) alig 27.000 q-t tesz ki.

Az olasz gyapotfeldolgozó ipar, amely egyike a legjelentősebb olasz iparágaknak, 270—280.000 munkásnak ad kenyeret; székhelye főleg Lombardia.

Az elmúlt öt évben a pamutfonál évi termelésének középarányosa körülbelül 1·8 millió q volt, amelyből 1·6 millió q a belföldön került feldolgozásra, körülbelül ugyanily súlyú készáruat szolgáltatva; az exportált mennyiség 0·5 millió q-t tett ki. Legnagyobb vásárlók: Törökország, Egyiptom, a Balkán-államok és Argentina.

A gyapotárak kivitele 1926-ban az összkivitel értékének 13%-át, 1927-ben pedig csupán 11·5%-át tette ki.

Gyapjútermelés. Olaszország a gyapjútermelő országok között igen szerény helyet foglal el. Juhállománya körülbelül 12—13 millióra becsülhető, az évi nyerstermelés 225 ezer q, amely mosva 125 ezer q-t tesz ki; ez csaknem kizárólag a belföldön kerül feldolgozásra.

A gyapjúipar nyersanyagának zömét a külföld szolgáltatja, mintegy 500 ezer q mosatlan gyapjú mennyiségében és 1.210 millió papírlira (= 242 millió aranylira) értékben. A fő származási országok: Ausztrália, Új-Zéland, a Délafrikai Unió, Nagy-Britannia és a La Plata-államok. A mosott gyapjút főleg Franciaország, Argentina és Belgium szolgáltatják.

A gyapjú olaszországi ára mindig főszállítójának, a Brit-Birodalomnak árai után igazodik.

Az olasz *gyapjúipar* kardált fonalak készítésére 600.000 orsóval (évi kapacitásuk mintegy 300.000 q) és fésült fonalak készítésére 550.000 orsóval (kapacitás 200.000 q) rendelkezik. A szövőipar évi kapacitása körülbelül 300.000 q. Az olasz szövődék a belföldi szükséglet 95%-át elégitik ki.

A gyapjúipar súlypontja Piemonte (Biella); másodrangú fontosságú centrumok Veneto, Lombardia és Toscana.

Az olasz gyapjúipar fejlődése, — a háború előtti behozatali többletkezést — 1926-ban már kiviteli többletet eredményezett, amelynek értéke 53·2 millió aranylírát tett ki. Az 1927. évben az össztermelés értéke 500 millió aranylírára becsülhető és túlnyomó része a belföldön került eladásra. A kivitel nagyobb mértékben csökkent, mint a behozatal: így az 1926. évi kiviteli többlet is lényegesen alacsonyabb. Az export főleg a Balkán-államok, Holland-India, Egyiptom és Argentína felé irányul. A Balkán-államokban azonban mind erősebben válik érezhetővé a cseh-szlovák ipar versenye.

Mivel a termelés nagy része a belföldön kerül eladásra, a gyapjúipar kevésbé érezte meg a líra revalorizációjával járó gazdasági rázkódást.

Bányászat. Az Olasz Országos Bányászati Felügyelőség kimutatása szerint az 1927. évi bányatermelés, — összehasonlítva az 1926. évvel — az alábbi képet adja:

Termék	1926	1927
	tonna	
Vasérc	504.556	411.300
Pirit	594.479	604.300
Mangán	14.010	9.140
Réz	13.346	12.074
Ólom	54.206	52.330
Antimon	90.500	90.000
Szén	1.384.030	1.092.370
Petróleum	5.405	5.800
Márvány	634.122	730.970
Aluminium	1.929	2.300
Kén	305.012	338.000

Olaszország bányái közül az Elba-szigeti vasércbányák, a szicíliai kénbányák, a középolaszországi barnaszénbányák, a turfa-termelés, a cararai-márványbányák és az idriai-higanybányák érdemelnek említést.

A fascista-kormány erélyes intézkedésekkel kísérelte meg a *széntermelés* fokozását, főleg a kutatások rendszeresítése és kiterjesztése útján; az előző években megindult emelkedés után azonban az 1927. év jelentős visszaesést hozott.

Az ország évi szükséglete 1927-ben 15 millió tonnát tett ki, melynek a belföldi termelés csupán $\frac{1}{15}$ részét fedezte. A szén-szükséglet — dacára a hidroelektrikus energia fokozódó térhódításának — emelkedő tendenciát mutat: a vasipar fejlődése, a vasúti hálózat és a tengeri hajózás gyarapodása és az építőipar intenzívitása könnyen abszorbeálják azt a szénmegtakarítást, ami néhány vasúti vonal, vagy egyik-másik ipari központ elektrifikálása folytán előállott.

Olaszország hiányzó szén-szükségletét főleg Nagy-Britannia (4·8 millió t), Németország (a

Saar-medence) (4·1), az Amerikai Egyesült Államok (0·4), Franciaország (0·3), és Lengyelország (0·1) pótolják. A Nagy-Britanniából származó szén-szállítmányok, — Németország versenye folytán — csökkenő tendenciát mutatnak, míg az Egyesült Államok most nagyobb mértékben vesznek részt Olaszország szénellátásában, mint a háború előtt. A szénbehozatal súlyos teherterhelést jelent az olasz kereskedelmi mérlegnek.

Az 1927. évben — az angol szén-szállítók hatása folytán érezhetően csökkent angol szénimport pótlására — Olaszország Magyarországból is importált 15.000 tonna barnaszént 3·7 millió líra értékben.

A *petróleumtermelés* nagyon csekély, a belföldi fogyasztásnak mindössze 5⁰/₁₀₀-ét teszi ki.

A szénben és petróleumforrásokban való fukarságáért *hidroelektrikus energia* termelésére alkalmas vízierőkkel kárpótolta a természet Olaszországot. A kihasználható energia-mennyiséget 6 millió kilowattra becsülik, amiből 1927 végén 2·6 millió kw volt kihasználva. A kormány minden lehetőt elkövet, hogy vízienergia igénybevétele útján csökkentse a szénbehozatalból származó hatalmas passzivumot.

Az 1927. évi *vasércbányászat* az 1926. évhez képest csökkent, főleg azért, mert az Elba-szigeten levő bányákban a bányászatot nemzetgazdasági okokból korlátozták. A 411.300 tonna termelés mellett a vasércbehozatal szintén csökkenő tendenciát mutat és 1927 első kilenc hónapjában 116.000 tonnát tett ki, szemben az 1926. évi 228.000 tonnával.

Ipar.

Az 1927. évi ipari termelés a szanálási válság jegyében folyt le. A kormány valutajavító politikája váratlanul és felkészületlenül érte az ipart. A rohamosan javuló líraárfolyam teljes bizonytalanságot keltett. Számos nagy cég még 1926 őszén idegen valutában jelentős nyersanyagrendelést eszközölt a külföldön, a belőlük gyártott cikkeken azután sokszor csak érzékeny veszteséggel tudott túladni. A belföldi árak esésén kívül a külföldi piac elvesztése volt e szanálási válság következménye. Olaszország vásárlói közül többen a stabil valutájú Franciaországhoz pártoltak.

Az elmúlt évek alatt gombamódra felszaporodott kisebb vállalatok elpusztultak a küzdelemben, mert a kormány csakis az életképes alakulatokat támogatta kedvező hitelnyújtással, belföldi- és gyarmati beruházásokkal.

Lényegesen megváltozott a helyzet az év vége felé bekövetkező stabilizáció után, amely lehetővé tette a hosszabb lejáratú kalkulációt, a munkaerők és energiák racionális kihasználását. Az 1928. év biztató előjelekkel indult; számos gyár áttért az amerikai, vagyis csupán a napi keresletet kielégítő termelésre. A konzuli kar kiépítése és a Nemzetközi

Kiviteli Intézet működésének kibontakozása által lassan megkezdődik az elvesztett külföldi piacok visszahódítása is.

A *textiliparról* az „Östermelés“ c. fejezetben részletesen beszámoltunk, helyzete általában véve — a szanálási válság következtében — nem volt kielégítő, s a termelési eredmények elmaradtak az előző év adatai mögött.

Az 1927. évi *kohóipari* termelés, összehasonlítva az 1926. évvel, az alábbi képet nyújtja:

Termék	1926	1927
	tonnában	
Nyersvas és nyersacél	1,779.519	1,530.000
Réz	687	620
Ólom	23.590	22.850
Cink	7.636	7.130
Alumínium	2.300	1.929
Higany	1.990	1.871

Az utóbbi években hatalmasan fejlődött kohóipar is megérezte a szanálási válságot, az 1927. évi termelés minden ágban gyengébb, mint az előző évben.

Az *öntöttvas* produkció (1926-ban 513.000 tonna) a belföldi szükségletnek csupán $\frac{3}{4}$ részét teszi ki.

Az *acélggyártás* a háború utáni években rohamosan fejlődött, 1925-ben már csaknem a kétszeresét tette ki az 1913. évinek. Az 1927-ben itt is csökkent a produkció. Figyelemreméltó körülmény, hogy újabban a piritet és a pirithamut Olaszországban dolgozzák fel, valamint, hogy a szén- és vasmaradékot, továbbá az ócskavasat sem viszik többé külföldre, hanem nagyrészt az országban dolgozzák fel. Küszöbön van az Aosta-völgyben néhány új *kohó* felállítása, ami által az Olaszországban működő kohók száma eléri a 14-et, körülbelül évi 1 millió tonna kapacitással. Jelentős az ócskavasnak villamosöntődékben való feldolgozása, mintegy 250.000 tonna.

A *gépípar* tevékenysége szintén csökkent az előző évhez képest. Külön említést érdemel azonban az a körülmény, hogy az olasz ipar újabban számos oly készüléket állít elő a belföldön, amelyet régebben csak külföldről tudott beszerezni. Így a mérlegek, számlálók, telefon-, táviró- és rádiókészülékek csaknem kizárólag a belföldön készülnek.

A *hajóipar*, amely az 1926. évben igen serényen dolgozott, 1927-ben lényegesen csökkentette tevékenységét. 100 regiszter tonnánál nagyobb hajó mindössze 25 épült, összesen 101.000 tonna ürtartalommal. Növekedett a teherhajóflotta és állandó fejlődésben van a haditengerészet is.

A *mezőgazdasági gépípar* és az *elektromos*

gépípar az előző évinél szűkebb keretek között mozgott.

Egyedül az *automobilipar* küzdött eredményesen a gazdasági válság ellen: úgy a gyártás, mint a kivitel az előző év nivóján maradt, s a *repülőgépípar* is, amely túlnyomórészt a hadügyi igazgatás számlájára dolgozik, jelentős fejlődést mutatott nemcsak a gyártott egységek száma, hanem technikai berendezése tekintetében is.

Az *épitőipar* 1924-ben és 1925-ben túlságosan nagy lendületet vett, azonban már 1926-ban, de még inkább 1927-ben csökkent a foglalkoztatottsága.

A *kalapkészítőipar* a csökkent belföldi vásárlóképesség és a kivitel megnehezülése miatt az év első felében lényeges üzemredukciót volt kénytelen eszközölni. Csak az év vége felé javult némileg a helyzet.

A *gumifeldolgozóipar* egyike azon kevés iparágaknak, amelyek tevékenysége a gazdasági válság ellenére is körülbelül az előző év nivóján mozgott, sőt az exportált gumiáruk mennyisége sem maradt el az előző évi mögött. Természetes, hogy ez az eredmény csakis a termelési költségek lehető redukciója és minimális haszon kalkulálása mellett volt lehetséges.

Erősen csökkent a *bőrserző és -feldolgozóipar* tevékenysége. Az első tíz hónapjában körülbelül 100.000 q tehénbőr, 10.000 q juhbőr és 20.000 q kecskebőr került feldolgozásra. A *cipőkészítőipar* csak az év második részében érezte meg a gazdasági válságot, míg a bőrd- és bőráruipar helyzete az egész esztendőben igen súlyos volt.

Az *elektromosenergia-termelő ipar* helyzete viszont sokkal kedvezőbb. Számos iparág elektrifikálása és az elektromos vontató erő mindinkább fokozódó igénybe vétele nagyobb energiamentiség termelését igényelte, mint az 1926. évben. Számos elektromos központ üzemét ki kellett bővíteni, valamint több, egészen új központot létesíteni.

A *vegyűipar* jobbra egyébként iparágak függvényét képezvén, nagyrészt ezek mozgásához igazodott. A műtrágyaipar, a kátrányfeldolgozóipar és a robbantószerkezetek gyártása, nagy átlagban az előző évi keretek között mozgott.

Foszfát-műtrágyákban Olaszország szükséglete az 1927. évben 12·8 millió q volt, a termelés viszont 22 millió q-ra becsülhető. A nagy termelési felesleg kivitelre került.

Azotos (nitrogén)-műtrágyákban az 1927. évi fogyasztás 2 millió q-át tett ki. A belföldi termelés a szükségletnek majdnem kétszerese.

A *hamuzsíros műtrágyák* fogyasztása az 1926. évi 0·5 millió q-ról 1927-ben 0·3 millió q-ra csökkent.

A *cukoripar* az előző évi szép fejlődés után kissé visszaesett. Bár a cukorrépával bevetett terü-

let az előző évi 80.000 hektárról 95.000 hektárra emelkedett, az összertermelés mennyisége a nagy szárazság miatt alacsonyabb volt, mint 1926-ban. A gyártott, finomított cukor körülbelül 2·5 millió q-t tett ki, mintegy 0·3 millió q-val kevesebbet, mint az előző évben. Tekintve, hogy az ország szüksége 3·5 millió q körül mozog, a hiányzó 1 millió q cukor behozatal által pótolatik. Az importáló államok között Magyarország igen kis mennyiséggel szerepel.

A cukorka-, a gyümölcs-, a konzerv- és a söripar szűkebb keretek között mozgott, mint az előző évben. Különösen súlyos volt a söripar helyzete; az egyre csökkenő fogyasztás következtében 1927-ben 8 sörgyárat zártak be.

Kereskedelem és közlekedés.

Azok a nehézségek, amelyekkel az olasz külkereskedelemnek az utolsó 10 év folyamán meg kellett küzdenie, így foglalhatók össze: vámnehézségek, hitelnehézségek és valutanehézségek.

a) A vámnehézségek a háború utáni időkben európai jelenséget képeznek, tekintve, hogy még a szabadkereskedelem elvét valló legtöbb állam is még mindég magas vámfalakkal zárkózik el.

b) A hitelnehézségek kétoldalúak: az olasz importkereskedelem, amely főleg nyersanyagokat hoz be, még mindig sokkal kedvezőtlenebb hitelviszonyokkal áll szemben, mint a háború előtti időkben; az olasz exportkereskedelem viszont, amely főleg iparcikkekre terjed ki, éppen az ellentétes helyzetben van, mert a nemzetközi versenyben a külföldi vevőnek a hitel- és fizetési feltételek tekintetében nagy könnyítéseket kénytelen adni.

c) A valutanehézségeket az 1927. évi december hó 22-iki rendelet (aranyalapra való áttérés) megszüntette ugyan, de ennek hatása csak a jövőben jelentkezhetik. Az elmúlt, közel tízéves időszak, a maga valutaárfolyamváltozásaival a kereskedelmet sokszor valutaspekulációvá tette.

A valutaszanálás folytán azonban megszűnt ez az állapot: újból vissza kellett térni a *szpecializálás* elvéhez, a kereskedelemben is. Az importörnek bizonyos árucikkekre kell specializálnia magát és azt kutatni, hogy hol szeresheti be ezeket a legjobb minőségben, a legkedvezőbb áron. A specializálódás elve érvényesül a kiviteli üzleteknél is, de itten ez nem az árucikkek, hanem a piacok tekintetében történik. Ez a visszatérés a normális állapotokhoz természetesen nem történhetik meg máról holnapra és ezért az olasz külkereskedelem szanálása is bizonyos időt igényel.

Külkereskedelmi forgalom. Olaszország 1927. évi behozatala 20.369·1 millió lira értéket képviselt. Az 1926. évvel szemben a behozott áruk értéke mintegy 5.500 millió lirával (kb. 22%) csökkent.

A behozott áruk értékét tekintve, első helyen

állanak: élő állatok, élelmicikkek és dohány (az összbehozatal 26%-a), azután következnek textilanyagok és áruk (az összbehozatal 19%-a), ércek, fémek, kohó- és gépipari termékek, készülékek, járművek (13·5%), kőanyagok, nem fémes ásványok és földek, kerámiai és üvegarúk (11·2%) stb.

Az olasz közgazdaságnak igen kedvező jelensége, hogy a behozatalnak legnagyobb része az ipari nyersanyagokra (37%) és félgyártmányokra (21%), legkisebb része (16%) a készgyártmányokra esik. Az élelmicikkek és élő állatok ebben az összesítésben 26%-kal szerepelnek.

Olaszország 1927. évi *kivitele* 15.614·7 millió lírát tett ki. Az elmúlt évvel szemben a kivitt áruk értékét tekintve, kb. 3.000 millió lírányi (kb. 17%) csökkenés állapítható meg. A kivitt áruk értékét tekintve, első helyen állanak: a textilanyagok és áruk (összkivitel 43%-a), utánuk következnek: élő állatok, élelmicikkek és dohány (25%), továbbá ércek, fémek, kohó- és gépipari termékek, készülékek, járművek (8%) stb.

Összefoglalva tehát az 1927. évi *külkereskedelmi mérleg*, 4.754·4 millió lírával passzív.

Az Olaszországgal különösen élénk kereskedelmi forgalomban lévő államok a következők: a legfontosabb eladóországok az Amerikai Egyesült Államok, Németország, Nagy-Britannia, Franciaország, Argentina, Brit-India, Kanada, stb. A legfontosabb vásárlóországok pedig Németország, az Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Svájc, Franciaország, Argentina, stb.

Magyarország úgy az eladó-, mint a vásárlóországok közt a 16. helyen sorakozik.

Az olasz kereskedelmi mérleg hat országgal szemben aktív, még pedig Svájccal (745 millió lira), Németországgal (251), Egyiptommal (249), Görögországgal (164), Spanyolországgal (55) és *Magyarországgal* (39) szemben, ellenben a többivel szemben passzív. Legerősebb a passzivum az Amerikai Egyesült Államokkal szemben (2.314 millió lira), ami egy magában már a mérlegpasszivum 60%-át képviseli, legkisebb Brit-Délfrikával szemben (9 millió).

Olaszország *kiviteli piacai* között első helyet Németország foglalja el (14%), utána következnek: az Amerikai Egyesült Államok (11%), Nagy-Britannia (10%), Svájc (8·5%), Franciaország (8%) és Argentina (5%). *Magyarországba* az olasz kivitelnek 1%-a irányul.

A *származási országok* az alábbi rendben sorakoznak: az Amerikai Egyesült Államok (19%), Németország (10%), Nagy-Britannia és Franciaország (9—9%), Brit-India és Argentina (5—5%), stb.; *Magyarország* csupán 0·5%-kal szerepel ebben a statisztikában.

A *Magyarország* és Olaszország közti árucserforgalom végösszegei az olasz Nemzetgazdasági Minisztérium adatai szerint a következők:

	1925	1926	1927
	millió lírában		
Magyar kivitel Olaszországba	73	242	117
Olasz kivitel Magyarországra	51	147	156
Magyar külkereskedelmi mérleg	+ 22	+ 95	- 39
(+ = aktív, - = passzív)			

Ebből az összeállításból látható, hogy míg az 1925. és 1926. években Magyarország külkereskedelmi mérlege Olaszországgal szemben 22, illetve 95 millió lírával aktív volt, ez 1927-ben 39 millió lírával passzívra vált, mely körülmény főleg annak rovására irandó, hogy a magyar kivitel fejlődési ritmusa nem tudott lépést tartani az olaszéval. Mert, ha tekintetbe is vesszük, hogy az 1926. évi, Olaszországgal szemben feltűnően kedvező külkereskedelmi mérlegünk a kedvező körülmények összjátéka folytán előállott rendkívüli magyar búza- és gabonaexport eredménye, amely kedvező helyzet 1927-ben már nem állott fenn, meg kell állapítanunk, hogy míg az olasz kivitel Magyarországra 1925. óta több mint 200%-kal növekedett, ugyanakkor a magyar kivitel Olaszországba nem egészen 70%-kal emelkedett.

Közlekedés. Az olasz vasúti hálózat hossza 21.338 km, 100 km²-re 7 km vasútvonal esik, úgy, hogy denzitás tekintetében Olaszország Nagy-Britannia (16), Németország (12), és Franciaország (10) után a negyedik helyet foglalja el. Az ország területén belül a vasúti hálózat sűrűsége legnagyobb az északi részekben és legkisebb a szigeteken.

A nagy nivőkülönbségek folytán sok helyen válik szükségessé a villamos vontatás. Az elektrifikált vonalak hossza 2.102 km, szemben az 1926. évi 1.800 km-rel; további 436 km villamosítása folyamatban van, (így többek között a Verona-Brenneri vonal).

A mozdony- és vagonparkról a következő adatok nyújtanak tájékozódást: 1927 jún. 30-án 6.330 gőzmozdony, 583 elektromos mozdony, 8.903 személykocsi és 151.382 teherkocsi volt forgalomban.

Az olasz vasutak túlnyomó része az állam kezében van. Alkalmazottainak száma 1927 október 1-én 169.000 volt, az előző évi 170.000-rel szemben, bár a forgalom növekedett.

Az 1927-ben szállított személyek száma 118 millió volt (1926-ban 114 millió), a bevagonirozott áru mennyisége pedig 65 millió tonnát tett ki.

Az olasz államvasutak költségvetése, mely a háború előtt mindig deficittel zárult, az 1925—26. költségvetési évben 378 millió lira, 1926—27-ben pedig 156 millió lira felesleget mutatott ki.

A feleslegnek az előző évhez mért csökkenését a szénárak magassága (1926. végén), a személyi kiadások átmeneti növekedése és beruházások indokolják. Az 1927. év kiemelkedő eseménye volt a Róma—Nápolyi „Direttissimó”-vonal megnyitása, amelyet a vonatok az eddigi 5½ óra helyett 2¾ óra alatt futnak be.

A vasúti hálózatot 4.501 km hosszú helyiérdekű villamos vasúti hálózat és 61.847 km hosszú rendszeres automobilszolgálat egészíti ki.

Az eddigi három „autostrada”-n (Milano—Como, Milano—Varese, Milano—Arona) kívül 1927-ben megnyitott a Milano—Bergamoi vonal, a Milano—Torinói autótút építése pedig most van folyamatban.

A posta, táviró és telefon költségvetése aktívummal zárult. Tökéletesedett a távirati forgalom az ú. n. „Lampo” (villám) táviratok bevezetése által, amelyek a feladástól számított 20 percen belül az olasz királyság területén bármely városban kihordásra kerülnek. Az „Italo-Radio”-társulat pedig rádió útján továbbítja táviratokat.

Az olasz kereskedelmi hajók ürtartalma a háború előtti 1.500.000 tonnáról 1927 június 30-ig 3.396.000 tonnára emelkedett (1926. jún. 30.: 2.118.000 tonna).

A személyszállító- és teherhajók aránya 1:2. Olaszország ekképpen a világ összes tengeri hatalmai között, — Nagy-Britannia, az Amerikai Egyesült Államok és Japán után — a negyedik helyet foglalja el.

A flotta rohamos növekedése mellett figyelemre méltó, hogy 1927-ben néhány nagysebességű, olajmotorok által hajtott és a technika minden vívmányával ellátott, tengerentúli forgalomra szánt személyszállító hajó épült.

A kormány jelentős szubvenciókkal segíti elő a hajózás fejlődését.

Az olasz kikötők tengerentúli személyforgalmában a helyzet a következő volt:

Olasz hajókon szállított személyek száma 1927-ben 266.521 (1926 : 233.446).

Ídegen hajókon szállított személyek száma 1927-ben 78.467 (1926 : 76.270).

Tengeri hajókon összesen szállított személyek száma 1927-ben 344.988 (1926 : 309.716).

Amint a fenti adatokból kiténik, az olasz kikötők személyforgalma — a gazdasági nehézségek ellenére is — 1927-ben emelkedő tendenciát mutat.

Az olasz hajók által szállított áru mennyisége csökkent, mert a szén drágasága miatt az olasz hajók hátrányban vannak a külföldiekkel szemben. A behajózott áruk öthatod részét, az érkezett áruk háromötöd részét olasz hajók szállították.

Az áruforgalom adatai — 1927-ben elsősorban — magasabbak voltak az 1913. év megfelelő adatainál:

	1913-ban	1927-ben
	t o n n a	
Érkezett	23,525.848	28,118.420
Elszállított	8,296.034	9,099.605
Összforgalom	31,821.882	37,218.025

A nagyobb kikötők forgalma 1927-ben az előző évhez képest, jelentős eltolódásokat mutat. A behajózott és kirakott áru mennyisége csaknem minden kikötőben növekedett, az utasforgalom viszont csökkent.

Az áruforgalom szempontjából Genova Olaszország legfontosabb kikötője, az összforgalomnak majd egyötöde itt bonyolódik le. Az utasforgalomban viszont Nápolyé az elsőség. Trieszt forgalma az előző évhez képest csökkent, Fiume pedig csaknem teljesen téltlenségre van kárhozthatva.

Pénzügy.

Az ország *pénzügyi helyzete* általában véve igen jónak mondható.

Az olasz pénzügyek történetének, valamint az ország gazdasági életének legkimagaslóbb eseményét, a lira árfolyamának stabilizálása és az aranyvaluta bevezetése képezte. A lira árfolyama 1927. első felében állandóan emelkedett, júliustól kezdve pedig nagyjában stabil maradt. A gyors tempóban történt revalutáció után még bizonytalanul tapogatózott az egész közgazdasági élet, mikor december 21-én a kormány rendeletileg végleg stabilizálta a lírát, kimondván, hogy a jövőben 1 dollár 19 lírával és 1 angol font 92.46 lírával lesz egyenértékű és elrendelvé, hogy a jegyintézet (a Banca d'Italia) ezentúl bárkinek kívánságára a benyújtott olasz bankjegyek ellenében aranyat, dollárt vagy angol fontot tartozik kifizetni a megállapított árfolyamon.

A lira árfolyamának az aranypontok közé való szorítása a fascista kormány pénzügyi politikájának fényes sikerét jelenti.

Az aranyvaluta bevezetésén kívül Olaszország pénzügyi életének három legjelentősebb eseménye a következő volt:

1. Az államháztartás a revalorizáció folyamán át is meg tudta őrizni az 1924—25. költségvetési évben nyert aktivitását.

2. Az állam valamennyi tartozását a jegyintézetrel, a Banca d'Italiá-val szemben, kiegyenlítette.

3. A fascista-kormány öt év alatt 10 milliárdal csökkentette a belföldi adósságot, míg a külföldi államadósságokat az 1926-ban létesített amortizációs pénztár a német jóvátételi fizetésekből törleszti.

Államháztartás. Az 1926—27. költségvetési évben a *költségvetési* előirányzat 21.337 millió líra bevétellel szemben 20.932 millió líra kiadást állított be. Evvel szemben a tényleges bevételek 21.450 millió lírára, a kiadások pedig 21.014 millió lírára rúgtak, úgy, hogy a költségvetési év 436 millió líra felesleggel zárult a múlt évi 468 millió líra felesleggel szemben.

Az állam *bevételeinek* összetétele alig különbözik az 1925—26. év megfelelő tételeitől, a bevételeknek több mint felét, mintegy 55%-át ezúttal is

az *adók* tették ki. Az egyenes adókból 6.163.4 millió líra folyt be (emelkedés 1926-hoz képest 251.5 millió líra), a fogyasztási adók pedig 5.134.2 millió lírát eredményeztek (csökkenés: 101.3 millió líra). A *fejenkénti adóteher*, amely az 1925—1926. évben a létminimum levonása után megmaradó jövedelemnek 38.5%-át tette ki, az 1926—27. költségvetési évben még tovább emelkedett.

A *kiadási* tételek az elmúlt évhez képest mintegy 2 milliárddal emelkedtek. Főleg az államadósságok kamatainál, a honvédelem, gyarmatok, közmunkák tételeinél találunk emelkedést.

Az egyes tételeket vizsgálva, kitűnik, hogy az állami *tisztviselők fizetése* 5.700 millió lírát, tehát az összes kiadásoknak több mint $\frac{1}{4}$ -ét tette ki, 4.080 millió pedig a belső *államadósság kamatainak* fizetésére fordított. A *rendkívüli kiadások* az összkiadásnak mintegy $\frac{1}{3}$ -át teszik.

Az államháztartásnak az előző évek folyamán kialakult kedvező helyzete csakis az adótehernek a végsőkig való fokozásával volt elérhető. Ennek esetleges további emelése könnyen végzetes következményekkel járhat az adózóképességre.

A *belső államadósságok* végösszege 1927. dec. 31-én 86.423 millió lírát tett ki. Szerepelnek ebben a háború előtti adósságok, a háború idején felvett nemzeti kölcsönök, a még forgalomban levő államjegyek, stb. A belső államadósságok állandóan csökkenő tendenciát mutatnak.

A *külső államadósságok* közül az államháztartás szempontjából csakis a 100 millió dollárnyi Morgan-kölcsön jön tekintetbe, amelynek évi kamatai 128 millió lírával terhelik meg a költségvetést. A Nagy-Britanniával és az Amerikai Egyesült Államokkal szemben fennálló és az elmúlt évek folyamán megkötött nemzetközi egyezményekben végleg stabilizált adósság törlesztése az amortizációs kassza útján a német jóvátételi fizetésekből történik.

Az olasz kormány 1926-ban a *bankjegykibocsátás* kizárólagos jogával a Banca d'Italiá-t ruházta fel.

A *bankjegyforgalom* 1927 januárban 17.966.9 millió líra volt és jelentéktelen hullámzások után 1927 novemberében 17.984.1 millió lírán állott. Ebből az állam számlájára esik 4.227.1 millió líra, amely összeg az egész évben nem változott, úgy, hogy a bankjegyforgalom ingadozásait csakis a kereskedelem számlájára eső bankjegyek összegének változása okozta.

Lényeges csökkenést mutat az *államjegyforgalom*, amely januártól novemberig 1.763.0 millió líráról 880.5 millió lírára esett. Ez a redukció a 25 lírás államjegyeknek a forgalomból való teljes kivonása és a 10 és 5 lírás államjegyek forgalmának fokozatos csökkentése által volt elérhető.

A nemes fém- és ezzel egyenértékű valuták által nyújtott fedezet 12.100 millió lira, a fedezet aránya tehát mintegy 66%.

A hivatalos váltólezárolási kamatláb az egész évben változatlanul 7% volt.

A belföldi tőkeképződés, illetőleg a bankoknál elhelyezett takarékbetétek alakulása tekintetében a helyzet az egész év folyamán alig változott.

A csődök száma az egész évben 10.633-at tett ki. Az egyes hónapokra eső csődök száma januártól kezdve júliusig általában emelkedő tendenciát mutat, majd kissé esett.

A nagykereskedelmi indexszám aranyra átszámítva az év elején 135.6 volt, majd májusban átmenetileg 149.8-ig emelkedett, azután újból esni kezdett és decemberben 134.5-en állott (1913=100). Az egész évi középarányos 139.4 volt. A lira javulásának közvetett eredménye, hogy az olaszországi nagykereskedelmi árak és ebből folyólag az általános drágaság az angol, német és amerikai árakhoz emelkedtek, illetőleg azokat túl is szárnyalták.

A tőzsdén jegyzett állampapírok és részvények árfolyamértéke az év első felében a valuta alakulásához igazodott, az év vége felé pedig, a stabilizáció után, számottevő módon emelkedni kezdett. Legnagyobb volt a kilengés a mezőgazdasági és ipari papiroknál, a legkisebb a bankpapiroknál és a közlekedési vállalatok részvényeinél.

Munkapiae.

Az 1927. év gazdasági életének legfontosabb eseményét az aranylira bevezetése mellett a munkatörvény (carta del lavoro) kibocsátása képezte. Az 1926-ban hozott érdekképviseleti törvény mellett ez a carta jelenti az olasz kormány munkügyi politikájának másik hatalmas eredményét.

Az 1927. évben megkezdődött a törvényszerűen megalakult érdekképviseletek állami elismerése, valamint a munkaügyi hatóság (bíróság) működése. Az érdekképviseletek már eddig is mintegy 4 millió tagot tömörítenek magukba, kiknek évi hozzájárulási díjaik 1927-ben 151 millió lirát eredményeztek. A munkaügyi hatóság több országos jelentőségű bérkérdésben hozott határozatot és úgy ezekben, mint a kisebb jelentőségű bérügyekben megállapítható a munkások, az alkalmazottak érdekeinek messzemenő védelme a munkaadókkal szemben.

Kétségtelen, hogy e mélyreható munkaügyi törvények, amelyek hatásukat csak évek múltán fogják teljes mértékben éreztetni, lényegesen hozzájárultak a fascistauralom további megszilárdulásához és népszerűsítéséhez. Csak így vált lehetővé, hogy a lira revalutációjával kapcsolatban szükségessé vált 10—15%-nyi munkabérredukció úgyszólván egészen simán volt keresztülvihető.

A munkás átlagos keresete havi 300—1000 lira között váltakozik, képzett szakmunkások még többet is kereshetnek.

A munkanélküliek száma az 1926. évihez képest emelkedett. Ennek okát abban a körülményben kell keresnünk, hogy számos vállalat a termelési költségek csökkentése céljából alkalmazottai egy részét elbocsátotta. Az év elején mintegy 250.000 munkanélküli volt, ez a szám nyáron (jún. 30.) 214.000-re csökkent, azután azonban újból emelkedni kezdett és az év végéig megközelítette a 400.000-et, 232.000-rel haladván felül az 1926. év megfelelő adatát. Különösen nagy a munkanélküliek száma a mezőgazdaságban, valamint az ásványfeldolgozó-, építő- és útépitő iparban.

A fascista-kormány a munkanélküliek számát közmunkák végeztetésével iparkodik csökkenteni.

Ki- és bevándorlás.

Az 1926. és 1927. évi ki- és visszavándorlásról a következő adatok tájékoztatnak:

Kivándorlók . . .	245.352	228.052
Visszavándorlók . . .	177.619	140.625

Mint láthatjuk, úgy a ki-, mint a visszavándorlás csökkenőben van, a visszavándorlók száma azonban erősebb mértékben apadt, mint a kivándorlóké.

A tengerentúli kivándorlók főleg az ország déli részeiből, Sziciliából, azonkívül Venetóból származnak, a kontinentális kivándorlók pedig Venetóból, Piemonteből, Toscanából és Emiliából.

A kivándorlás célját vizsgálva, megállapíthatjuk, hogy a tengerentúli államokba irányuló kivándorlás általában csökkent, csak Argentínába, az Amerikai Egyesült Államokba és Kanadába számottevő. Az európai államok közül Franciaországot és Svájcot keresik leginkább fel a kivándorlók.